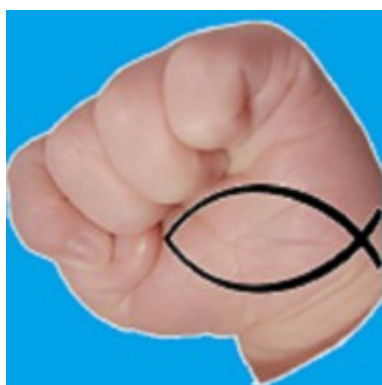

Az ellenálláshoz való jog

Katakomba

Hungaria, 2019

Az ellenállás joga és módjai

Hozzászólás | | Követem

Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma (2004.) mint ún. társadalmi cselekvési kézikönyv egyértelműen megfogalmazta a katolikus társadalmi tanítás irányelveit az **ellenállással** kapcsolatban is, bár nem konkrétan, s nyilván nem kizárólagosan a felszabadítás teológiájával kapcsolatosan, hanem általános jelleggel:

Tanítás az ellenállásról – Részletek

A sztrájkjog

304. *A társadalmi tanítás elismeri a sztrájk törvényes voltát, „ha elkerülhetetlen, sőt szükséges eszközt jelent egy méltányos cél eléréséhez”, és ha a konfliktus megszüntetésének minden más módja hatástalannak bizonyult. A sztrájk a szakszervezeti tömörülés egyik legfájdalmasabb eszköze; úgy lehet meghatározni, mint a munkások munkavégzésének kollektív és összehangolt megtagadását azzal a céllal, hogy a munkaadókra, az államra és a közvéleményre gyakorolt nyomás révén jobb munkakörülményeket érjenek el és jobb társadalmi helyzetbe kerüljenek. A sztrájknak – amennyiben „egyfajta ... ultimátumként” körvonalazzuk – mindig békés módszernek kell lennie a követelések érvényesítése érdekében és a jogokért vívott harcban: a sztrájk „erkölcsileg elfogadhatatlanná válik, amikor erőszakkal jár együtt, vagy ha célkitűzései nem közvetlenül kapcsolódnak a munkához, illetve ellentétesek a közjóval”.*

A politikai tekintély alapja

395. *A politikai tekintély alanya, szubjektuma a nép, amelyet a maga egészében mint szuverént szemlélhetünk. A nép ruházza át különféle formákban saját szuverenitásának gyakorlását azokra, akiket szabad választás révén saját képviselőivé választott, de megőrzi azt az illetékességét, hogy a hatalmon lévőköt ellenőrizhesse és visszahívhassa, ha ezek funkcióikat nem kielégítő módon látják el. Ha ez a jog valamely államban és politikai berendezkedésben érvényre jut, az ilyen demokratikus rendszer nyújtja a legjobb lehetőséget és biztosítékot a szuverenitásnak a gyakorlatba való átültetésére. A nép pusztá egyetértése azonban önmagában még nem elegendő annak a formának és módnak a megteremtésére, amelyben a politikai tekintélyek gyakorlása jogszerűnek nevezhető.*

A tekintély mint erkölcsi erő

397. *A hatalomnak el kell ismernie, tekintetbe kell vennie és támogatnia kell az alapvető emberi és erkölcsi értékeket.* Ezek az értékek velünk születettek, „magából az emberi lét igazságából fakadnak, kifejezik és oltalmazzák a személy méltóságát: olyan értékek, amelyeket semmiféle egyén, semmilyen többség vagy állam nem alkothat, nem változtathat meg és nem törölhet el”. Alapjuk nem az átmeneti és változó „többség” véleménye; egyszerűen úgy kell elismerni, tisztelni és megvalósítani őket, mint az objektív erkölcsi törvény elemeit, mint olyan természettörvényt, amely az ember szívébe van írva (vö. *Róm 2,15*), és mint magának a polgári törvénykezésnek normatív vonatkozási pontját. Ha a szkepticizmus alapján, a közösségi tudat tragikus elhomályosodása miatt odáig jutnánk, hogy az erkölcsi törvény alapvető elveit kétségbe vonják, az állami rend is alapjaiban inog meg, és a különféle, egymással ellentétes érdekek közötti pragmatikus szabályozás csupasz mechanizmusára korlátozódik.

398. *A tekintélynek az emberi személy méltóságát és a józan ész elveit kifejező törvényeket kell hoznia:* „Az emberi törvény akkor törvény, ha megfelel a józan észnek és az örök törvényből származik. De ha ellentétes az értelemmel, igazságtalan törvénynek bizonyul, és nem törvény, hanem a hatalom egy formája.” Az a hatalom, amely ésszerű rendelkezéseket fogantat, az embert nem annyira a másik embernek rendeli alá, inkább az erkölcsi rend iránti engedelmességnek, azaz Istennek, aki az engedelmesség végső forrása. Az, aki megtagadja az engedelmeskedést az erkölcsi törvény szerint cselekvő tekintélynek, „ellenáll Isten rendjének” (vö. *Róm 13,2*). Hasonlóképpen ha egy közösségi tekintély, amely alapját az emberi természetben találja meg és hallgat az Isten által megszabott rendre, saját **célját abban a pillanatban eltéveszti és saját önmegvalósításától fosztja meg magát, amikor nem a közjó megvalósításáért száll síkra.**

A lelkiismereti okokból való tiltakozás joga

399. *A polgár lelkiismeretében nincs arra kötelezve, hogy a civil tekintély előírásait kövesse, ha azok ellentmondanak az erkölcsi rend követelményeinek, a személyek alapvető jogainak vagy az evangélium tanításának.* Az igazságtalan törvények az erkölcsileg becsületes embereket drámai lelkiismereti problémák elé állítják: *Ha arra szólítják fel őket, hogy erkölcsileg rossz cselekedetekben működjenek közre, kötelességük megtagadni azt.* Ez az ellenállás nem csupán erkölcsi kötelesség, hanem alapvető emberi jog is, amelyet mint olyant maguknak a polgári törvényeknek is el kell ismerniük és védelmezniük kell: „Ha valaki lelkiismereti alapon él a tiltakozás eszközével, annak nem csak a büntetőjogi, hanem bármiféle hivatásbeli, gazdasági, fegyelmi károsodástól is mentesnek kell maradnia.”

Igen nagy horderejű lelkiismereti kötelesség, hogy még látszatra se működjünk együtt egyetlen olyan esetben sem, amikor pedig az a polgári törvényhozás szerint megengedett, de Isten törvényével ellentmondásban van. Az ilyen közreműködés sohasem igazolható, sem a mások szabadságának tiszteletben tartására való hivatkozás révén, sem pedig arra a tényre utalva, hogy azt

a polgári törvénykezés előírja vagy megkívánja. **Senki sem vonhatja ki magát a cselekedeteivel járó erkölcsi felelősség alól**, és magának Istennek kell erről számot adnia (vö. *Róm 2,6; 14,12*).

Az ellenállásra való jog

400. *Mivel a természetjog a pozitív jogot megalapozza és körülhatárolja, ez azt is jelenti, hogy jogszerű ellenállást tanúsítani a tekintéllyel szemben mindenkor; amikor az a természetjog alapelveit jelentős mértékben és ismételten megsérti.* Aquinói Szent Tamás írja, hogy „akkor tartozunk engedelmeskedni, ha ezt az igazságosság rendje megköveteli”. **Az ellenálláshoz való jog következésképpen a természetjogon alapszik.**

Ennek a jognak a gyakorlatba való átültetése különböző konkrét formákban képzelhető el. Ugyanígy a célok is, amelyeket ezáltal követni kívánnak, különfélék lehetnek. **A tekintéllyel szembeni ellenállás** szolgálhatja azt a célt, hogy a helyzet **másfajta megítélését javallja**, így törekedve annak akár **csakrészleges átalakítására**, vagy bizonyos **törvények módosításáért**, vagy pedig a **situáció alapjaiban való megváltoztatásáért** szálljon síkra.

401. *A társadalmi tanítás megnevezi az ellenálláshoz való jog gyakorlásának kritériumait: „A fegyveres ellenállás az államhatalom elnyomásával szemben csak akkor igazolható, ha egyidejűleg teljesülnek a következő feltételek:*

- (1)** hogy biztos tudomás szerint az emberi alapjogok súlyosan és tartósan sérülnek;
- (2)** hogy az orvoslás minden más eszköze kimerült;
- (3)** hogy ezáltal nem áll elő még súlyosabb rendezetlenség;
- (4)** hogy megalapozott kilátás van a sikerre, és
- (5)** hogy ésszerűen jobb megoldás nem látható előre.”

A fegyveres harc a legkivételesebb eszköznek tekintendő arra, hogy általa „a nyilvánvalóan és huzamos időn át fennálló erőszakos uralmat, amely az elemi személyi jogokat sérti és az országban súlyosan károsítja a közjót”, fel lehessen számolni. A veszély nagysága, amit korunkban az erőszak alkalmazása magában hordoz, mondatja egyesekkel, hogy **a passzív ellenállás útjának előnyt kellene adni** minden egyes esetben, „mint ami az erkölcsi elvekkkel inkább tűnik összeegyeztethetőnek és **nem kevésbé sikert ígérő az erőszaknál.**”

“A keresztények nem félnek a harctól, tudják, hogyan kell harcolni, de előnyben részesítik a béke nyelvét.” (Szent Óscar Romero érsek)

<https://katakombablog.com/az-ellenallas-modjai/>

Kapcsolódó oldalak:

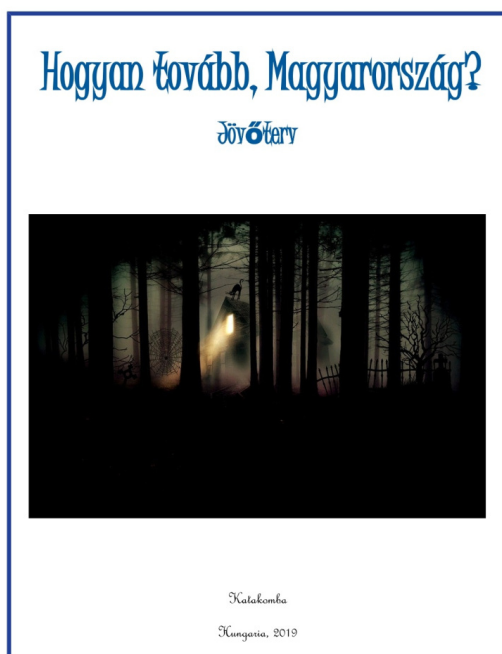
A felszabadítás teológiája (1965 -)

Katakomba-paktum (1965.)

Libertatis conscientia (1986.)

Compendio della Dottrina Sociale della Chiesa (2004.) / Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma (2004.)

Alapvetés

<https://katakombablog.com/alapvetes/>

Meghívó

Megosztás:

- [Press This](#)
- [Twitter](#)
- [Facebook](#)

Ingyenes és szabadon terjeszhető

